

A főváros a tuberkulózis ellen.

— Családi telepek és gyermekek kihelyezése. —

Abból a nagyarányu mozgalomból, a melyet a belügyminisztérium a *Tuberkulózis Elleni Küzdelem Országos Bizottsága* útján országsszerite megindított, természetsszerűen Budapest székesfővárosa is ki akarja venni a részét, hiszen elsősorban a nagyvárosokat kényszeríti energikus védekezésre ez a pusztító kórság. *Bárczy István* polgármester a főváros lakáspolitikáját is belevonta a védekezés munkájába, a mi azt mutatja, hogy tisztában van a veszedelem természetével, mert a tuberkulózis főképpen lakásbetegség s az egészségtelen oduknak egészséges lakással való elcserélése a leghatásosabb módja a baj csökkentésének.

Családi telepek.

A polgármester ur szives volt hosszabban nyilatkozni arról az akcióról, a melyet a tuberkulózis ellen tervez. Munkatársunknak, a ki őt ezért meglátogatta, ezt mondta el a tervéről.

— A székesfőváros bérházainak építésénél nemcsak általános szükségletek kielégítésére törekszik, hanem lehetőleg különleges szükségletekére is. A bérházak után és kislakások után építettük a Népszállót nőtlen embereknek, a művésztelepet művészeknek, csinálunk külön szállót a diákoknak, most pedig kislakások telepeket olyan családoknak, a melyekben *tuberkulózus valamelyik családfeje*. Ugy gondolom, hogy a városnak alkalmas részein házcsoportokat építünk, a melyekben egyszobás lakások lesznek, a melyek mind-egyikéhez egy-egy manzard-szoba is jár. Az egészséges családtagok a lakásban lesznek, a beteg a manzard-szobában. A lakás bére nem lesz nagyobb, mint a mennyit most egészségtelen, fertőzött lakásért vagy oduért fizet a család, tehát a csere semmiféle anyagi megterhelést nem jelent a családra nézve. De a fővárosra nézve sem, s ez igen fontos. A főváros tehát segíthet, a nélkül, hogy ezzel terhet vállalna

Iktatószám

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző

Cím *A főváros a tuberkulózis ellen.*

Forrás:

Esti újság

Bp

(Hely)

1914 1/10

(Idő)

(Köt. v. füz.)

Osztályozás

Tárgy

614.542

Hely

Idő "1914"

Személy

Helyszám

magára, mert a minimális házbér is meghozza a költségeket. Így vagyunk a főváros többi bérházánál is.

— A mi azt a kérdést illeti, hogy lehet-e majd a tuberkulózus embereket rákényszeríteni, hogy a város belső részéből kiköltözzenek a részükre épített telepekre, erre nézve az a meggyőződés, hogy *kényszerítésre nem lesz szükség*. Utóvégre arról van szó, hogy az emberek ugyanannyi bérért, a mennyit most egy sötét és nedves szobáért fizetnek, száraz és világos lakást kapnak, ráadásul még egy tetőszobát is a beteg családtagnak. Miért kellene az embereket kényszeríteni rá, hogy ezt elfogadják?

— Hogy Budapesten tízezrekre megy az olyan családok száma, a melyekben tuberkulózus beteg van s hogy mi nem adhatunk valamennyinek lakást, azt tudom. De hát a szanatóriumok sem tudnak minden beteget befogadni, mégis csinálnak szanatóriumokat. Előbb csak néhány száz lakást építünk, azután fokozatosan többet és többet, a hogyan a körülmények engedik. A telepeink *állandó orvosi felügyelet alatt lesznek*, hogy a lakók az egészség és az óvatosság szabályait megismerjék és meg is tartásák. Nekünk mindent el kell követnünk a tuberkulózis veszedelmének elhárítására, tehát *nem szabad egoldalunak lennünk*. A családi

telepeken kívül szanatóriumok, diszpenzerek és kórházak is kellenek és célszerűnek tartom azt a tervet is, hogy a beteg család egészséges gyermekeit kihelyezzük egészséges családokhoz. Helytelennek tartom, hogy itt pártok keletkeznek, a melyek dogmát csinálnak abból, hogy nekünk szanatórium kell vagy diszpenzer vagy kórház. *Mindenütt és minden módon kell védekeznünk a baj ellen*, szükségünk van tehát mindazokra az intézményekre, a melyek a védekezésre alkalmasak.

— Arról is van most szó, ugyebár, hogy hogyan akadunk rá azokra a családokra, a melyeknek a telepet építjük, vagyis a melyekben egyik családfeje tuberkulózus? *Hát ezt elvégzik a hivatalos orvosok*. Tudom, a hatósági lakásvizsgálat többet tehetne, de ezt a berendezést ma még korainak tartom Budapesten. Mert miről van szó? A hivatalos vizsgálat megállapíthatja ezer meg ezer lakásról, hogy az egészségre veszedelmes, mit érünk el ezzel? A lakókat nem telepíthetjük ki, ha nem tudunk a rossz lakás helyett jót adni. Nekünk tehát elsősorban még sok lakást kell építenünk, hogy a hivatalos vizsgálatnak értelme legyen.

A gyermekek kihelyezése.

Szóba került ezután egy másik akciónak a terve is, a melyet a *Tuberku-*

lózis Elleni Küzdelem Középponti Bizottsága tett át a polgármesterhez, s a melyet a bizottság felszólítására *Sebestyén Ede* készített.

Ez a terv egy része annak az országos tervnek, a melyet a Bizottság 1912. évi közgyűlésén elfogadott, a belügyminisztérium pedig tavaly októberben ebben a dologban összehívott ánkétné magáévá telt. Ennek a tervnek a lényege az, hogy a főváros bizonyos keretben részt vesz a mentésben, a tuberkulózus szülőknél egészséges gyermekét a Gyermekevédelmi Szabályzat alapján alapuló és ezután kibocsátandó miniszteri rendelet alapján elhagyottá nyilváníthatja és elhelyezi a főváros bérházainak lakóiban. A gyermekeket erre a célra létesítendő erdei telepeken megfigyelik mindaddig, a míg meg nem állapíthatja az orvos, hogy nem volt vagy már nincsen fertőzve s ezután helyezik csak el azoknál a családoknál, a melyek *hajlandók bizonyos méltányos tartásdíjért ilyen gyermekeket elvállalni*.

A polgármester, bár még csak nagyjában ismeri ezt a tervet, helyesnek és célszerűnek tartja. A családi telepnek hasznos kiegészítése lehet a kihelyezés. A két intézmény együtt jelentős mértékben hozzájárulhat a tuberkulózisnak Budapesten való csökkentéséhez s mind a két intézmény természete olyan, hogy hatása gyorsan megnyilatkozik.